

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

У статті на основі наукової літератури визначено суть поняття “мультимедійні технології”, розглянуто види та особливості мультимедійних засобів навчання.

Ключові слова: мультимедійні технології, види мультимедійних засобів навчання, особливості мультимедійного навчання.

Сучасна система освіти постійно оновлюється, зазнає змін. Важливим фактором, що визначає характер змін у ній, є науково-технічний прогрес, який не мислиться без комп'ютерних технологій.

Долучити іноземних студентів до світового банку знань – одне з найважливіших завдань сучасної освіти. Тому використання комп'ютерної системи стає невід'ємною складовою вивчення будь-якого предмета.

Комп'ютерні технології постійно вдосконалюються, стають більш доступними, гнучкими. У навчальний процес підготовчих факультетів України все частіше впроваджуються мультимедійні засоби навчання (сукупність візуальних, аудіо- та інших засобів відображення інформації, що інтегровані в інтерактивному програмному середовищі). Новітні інформаційні технології, використання електронних засобів навчального призначення дають змогу підвищити ефективність уроку, створити такі умови, коли всі іноземні студенти залучаються до активної, творчої навчальної діяльності, процесу самонавчання, самореалізації, вчать співпрацювати, критично мислити, аналізувати, висловлювати й відстоювати власні думки та ідеї.

Упровадження сучасних інформаційних технологій на заняттях російської як іноземної (далі – РЯІ) стає однією з актуальних проблем методики викладання предмета.

Питання теорії і практики використання мультимедійних технологій навчання знайшло відображення в дослідженнях І. Балуєва, О. Білик, І. Довгого, І. Кочан, О. Кузнецової, Є. Пасова, О. Пометун, Л. Пироженко, А. Харитонової та багатьох інших [1–6]. За кордоном використання мультимедійних засобів в освіті має вже багатий досвід. У нашій країні використання комп'ютерних технологій у навчанні (зокрема, у навчанні мов) тільки набирає сили.

Мета статті – визначити основні методи та засоби використання мультимедійних технологій навчання на уроках РЯІ підготовчих факультетів на основі аналізу теоретико-методичної літератури.

Звернемося до розуміння сутності поняття “мультимедійна технологія”. Зокрема, О. Кузнецова зазначає: “Мультимедійні технології дозволяють поєднати друкований текст, графічне зображення, рухоме відео, іншу наочність та аудіозапис. У разі такого поєднання у студентів працюють одночасно усі органи чуття, тому інформація засвоюється набагато швидше та з інтересом” [5].

Сучасне викладання неможливе без використання мультимедіа-технологій як інструменту для вдосконалення й оптимізації навчального процесу. Мультимедіа розуміють як сучасну комп'ютерну технологію, що дає змогу об'єднати в комп'ютерній системі текст, звук, відеозображення, графічні зображення й аніма-

цію [1, с. 154]. Використання віртуальної реальності у педагогічному процесі породжує ефект присутності, а це робить можливою зміну всієї системи навчання й виховання. Виникає можливість багато інформаційних матеріалів передавати студентам через їх безпосереднє зіткнення з досліджуваними об'єктами і явищами, моделювати виховні ситуації, у яких студентів треба буде приймати якісь рішення та діяти відповідно до обставин. Звідси стає очевидним, що дидактичні можливості мультимедійних засобів навчання зростають із розвитком їх техніко-технологічного та програмно-методичного рівня.

Мультимедійні засоби навчання є невід'ємним компонентом практично будь-якої сучасної методичної системи. Використання мультимедіа сприяє:

- 1) індивідуалізації навчально-виховного процесу з урахуванням рівня підготовки, здатностей, інтересів і потреб студентів;
- 2) зміні характеру пізнавальної діяльності студентів, розвитку самостійності та пошукового характеру;
- 3) стимулюванню прагнення студентів до постійного самовдосконалення та готовності до самостійного перенавчання;
- 4) посиленню міждисциплінарних зв'язків у навчанні, комплексному вивченню явищ і подій;
- 5) підвищенню гнучкості, мобільності навчального процесу, його постійному й динамічному відновленню;
- 6) зміні форм і методів організації позанавчальної життєдіяльності студентів та організації їхнього дозвілля.

Виділяють такі особливості цієї технології:

- зручне пояснення виду роботи з різним приладдям;
- якість зображення на екрані – яскраве, чітке і кольорове;
- легке усунення недоліків і помилок у слайдах;
- детальне пояснення матеріалу або розгляд лише базових питань теми залежно від підготовки студентів;
- коригування темпу й обсягу навчального матеріалу;
- значне підвищення рівня використання наочності на уроці;
- зростання продуктивності уроку;
- встановлення інтеграції;
- можливість організації проектної діяльності під керівництвом викладачів;
- зміна ставлення до комп'ютера: іноземні студенти починають сприймати його як універсальний інструмент для роботи в будь-якій галузі людської діяльності, а не лише як засіб для гри.

З метою інтеграції загальноосвітніх предметів та дисциплін професійно-теоретичної підготовки використовують різні види мультимедійних засобів навчання.

Засоби зберігання та відтворення навчальної інформації забезпечують потрібну наочність у навчанні, а також можливість багаторазового відтворення спеціально переробленої навчальної інформації, яка відбиває сутність об'єктів, процесів і явищ, що вивчаються.

Засоби моделювання (геометричні, фізичні й математичні моделі) дають можливість не тільки демонструвати об'єкти та процеси, що вивчаються, а й досліджувати їх. Фізичні та математичні моделі мають особливе значення для вивчення динамічних систем та процесів.

Засоби контролю (самоконтролю) забезпечують автоматизацію процесу перевірки рівня засвоєння навчальної інформації й оцінювання знань, що дає викладачу можливість оперативно виявляти рівень сприймання матеріалу одночасно кожним окремим студентом, зробити контроль масовим і об'єктивним, відтворювати його багато разів у стандартних умовах навчальної дійсності.

Засоби самонавчання синтезують характерні особливості всіх попередніх і призначаються для реалізації потенціальних можливостей мультимедійного навчання. За їх допомогою забезпечується сприймання навчальної інформації, контроль і самоконтроль за правильним засвоєнням її, а також опосередковане управління пізнавальною діяльністю студентів. Тренажери забезпечують формування потрібних практичних навичок.

Корисні візуальні матеріали складаються з об'єктів, моделей, діаграм, таблиць, графіків, анімації та постерів, карт, глобусів і таблиць, що посилаються на ілюстративні топографічні вказівки, малюнків, слайдів, фільмів, рухливих малюнків та телебачення. Такі заходи, як демонстрація, експеримент і творчі вправи, є частиною візуально-спостережних засобів. Ефективним засобом навчання є відеозасоби, які відіграють значну роль у мотивації студентів до оволодіння професійною компетентністю, але, при всіх можливостях відеозапису, центральною фігурою на занятті залишається викладач, який повинен організувати активне сприйняття фільму чи його фрагмента.

У цілому слід зазначити, що малюнки та діаграми, експерименти і спостереження – все це використовується для конкретних цілей: узагальнення, абстрагування і пояснення, що є основними критеріями навчання. Проте для досягнення ефективності навчання використання візуально-спостережних засобів має супроводжуватися поясненнями викладача. Він повинен запропонувати детальні розробки, уточнення та обговорення наочного матеріалу, що допоможе учням зробити належні висновки та правильно тлумачити побачене. У деяких випадках візуальні матеріали можуть навіть бути перешкодою на шляху до адекватного розуміння матеріалу.

Дидактичні можливості використання мультимедійних технологій при викладанні РЯІ іноземним студентам підготовчого факультету такі:

- урізноманітнення форм подання інформації, навчальних завдань;
- забезпечення зворотного зв'язку, широкі можливості діалогізації навчального процесу;
- широка індивідуалізація процесу навчання, розширення поля самостійності;
- широке застосування ігрових прийомів;
- активізація навчальної роботи студентів, посилення їх ролі як суб'єкта навчальної діяльності;
- посилення мотивації навчання.

Мультимедійні засоби навчання дають можливість моделювати умови навчальної діяльності, реалізовувати їх у різноманітних тренувальних вправах ситуативного характеру.

Кожен із названих мультимедійних засобів раціоналізує діяльність викладача на певному етапі навчального процесу підготовчого факультету, розширюючи її можливості, а за умови методично правильного використання – й економить час, інтенсифікуючи тим самим весь педагогічний процес.

У процесі дослідження мультимедійні технології як засоби навчання можна використовувати при проведенні різного типу занять у процесі підготовки іноземних студентів. Наприклад, у процесі викладання РЯІ застосовують презентації, що

містять різні види інформації: текстову, звукову, графічну, анімації. Популярні електронні підручники, які є одним із інструментів самостійної підготовки з предмета. На практичних заняттях – використання тестових програм для закріплення і контролю знань.

При виборі мультимедійних технологій нами було враховано особливості конкретної теми з РЯІ, передбачено специфіку контингенту. Як показали дослідження, мультимедійні технології відповідають цілям і завданням РЯІ й органічно вписуються в навчальний процес.

Мультимедійні технології навчання у дослідженні використано на різних етапах уроку з РЯІ:

- під час мотивації як постановка проблеми перед вивченням нового матеріалу;
- у поясненні нового матеріалу як ілюстрації;
- під час закріплення та узагальнення знань;
- для контролю знань.

Висновки. Упровадження та застосування мультимедійних технологій у викладанні РЯІ іноземним студентам є важливою дидактичною умовою формування особистісних якостей студентів. Це дає викладачу змогу отримати ефективний інструмент педагогічної праці, що підсилює реалізацію її функцій, підготувати іноземних студентів до майбутнього навчання у вищих навчальних закладах, сформулювати у них високі професійні якості шляхом активізації інтересу до навчання, одержати необхідну професійну підготовку.

Таким чином, упровадження мультимедійних технологій сприяє вдосконаленню навчально-виховного процесу на підготовчих факультетах, якісній організації підготовки до навчання у ВНЗ і формуванню високих морально-вольових та особистісних якостей іноземних студентів.

Список використаної літератури

1. Балусева Ю. Історія виникнення мультимедійних засобів навчання та їх упровадження на уроках української мови / Ю. Балусева // Вісник ЛНУ ім. Тараса Шевченка. – 2010. – Ч. II. – № 22 (209). – С. 152–157.
2. Білик О. Методичні засади використання відеокурсу з української мови як іноземної в освітньому процесі / О. Білик, О. Сухорукова // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2009. – Вип. 4. – С. 59–65.
3. Довгий І. Мультимедійні засоби у вивченні мови як іноземної з допомогою інтернет-технологій / І. Довгий // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 79–81.
4. Кочан І. Нові освітні технології в практиці викладання української мови як іноземної / І. Кочан // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів, 2008. – Вип. 3. – С. 14–20.
5. Кузнецова О.М. Використання комп'ютерних технологій на заняттях з іноземної мови [Електронний ресурс] / О.М. Кузнецова. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/30_NIEK2011/Pedagogical/5_96146.doc.htm.
6. Пометун О.І. Сучасний урок / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко // Інтерактивні технології навчання : наук. метод. посіб. – К. : А.С.К., 2004. – 192 с.

Стаття надійшла до редакції 23.08.2013.

Черкашина Ж.В. Использование мультимедийных технологий в процессе подготовки иностранных студентов

В статье на основе научной литературы определена суть понятия “мультимедийные технологии”, рассмотрены виды и особенности мультимедийных средств обучения.

Ключевые слова: мультимедийные технологии, виды мультимедийных средств обучения, особенности мультимедийного обучения.

Cherkashyna Z. Using multimedia technologies in the process of training of foreign students

Based on the analysis of theoretical and methodological literature, the article identifies the key methods and tools for the use of multimedia technology in the classroom teaching Russian as a foreign language (RYAI) preparatory schools.

Some researchers say the benefits in terms of psychological perception of educational material using one of the varieties of multimedia information and communication technologies.

Turn to the understanding of the concept of multimedia technology. In particular, A. Kuznetsova said: "Multimedia technology allows to combine the printed text, graphic images, moving video, audio recording and other visual aids. If this combination of students working simultaneously all the senses, so the information is absorbed much more quickly and with interest".

Multimedia learning tools can simulate the conditions of learning activities, and implement them in a variety of situational training exercises.

Multimedia learning is an integral component of almost any modern guidance system. The use of multimedia in the classroom RYAI preparatory schools contributes to:

- 1) individualizing the educational process with the level of preparedness, abilities, interests and needs of students;*
- 2) changing the nature of the learning of students, the development of autonomy and the nature of the search;*
- 3) stimulate students desire for continuous self-improvement and readiness for self-retraining;*
- 4) strengthening interdisciplinary connections in learning the complex study of phenomena and events;*
- 5) increase flexibility, mobility, learning process, its constant renewal and dynamic;*

Implementation and application of multimedia technology in teaching RYAI international students is an important didactic by the personality traits of students. This allows the teacher to get an effective pedagogical tool for work that enhances the realization of its functions can prepare them for future learning in higher education, international students form a high professional quality by increased interest in learning, to receive the necessary training.

Key words: *multimedia technologies, species of multimedia learning, especially multimedia learning.*